

ผลของการให้บริการด้านสุขภาพที่มีต่อภาวะสุขภาพและพฤติกรรมการรักษาสุขภาพ

: ศึกษาเฉพาะกรณีผู้สูงอายุ ตำบลทุ่งหว้า จังหวัดสตูล

Effects of Health Services on Health Status and Health

Behavior : A Case Study of the Elderly in

Tambon Thungwa, Changwat Satun

ประสิทธิ์าน ปานทอง

Pranitan Pantong

เลขที่ RA ๗๗.๖ 1/46 2537
เลขทะเบียน.....
1/5 ส.ค. 2537

Order Key.....109.....
BIB Key....57920.....

วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

Master of Education Thesis in Community Development Education

Prince of Songkla University

2537

ชื่อวิทยานิพนธ์ ผลของการให้บริการด้านสุขภาพที่มีต่อภาวะสุขภาพและพฤติกรรมการรักษาสุขภาพ : ศึกษาเฉพาะกรณีผู้สูงอายุ ตำบลทุ่งหว้า จังหวัดสตูล

ผู้เขียน นายประณิธาน ปานทอง

สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน

ปีการศึกษา 2536

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการให้บริการด้านสุขภาพที่มีต่อภาวะสุขภาพ และพฤติกรรมการรักษาสุขภาพ ศึกษาเฉพาะกรณีผู้สูงอายุ ตำบลทุ่งหว้า อำเภอทุ่งหว้า จังหวัดสตูล กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สูงอายุจำนวน 60 คน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 30 คน ได้แก่ กลุ่มทดลอง (ได้รับการบริการด้านสุขภาพ) และกลุ่มควบคุม (ไม่ได้รับการบริการด้านสุขภาพ) การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบบันทึกประวัติผู้สูงอายุ กระจกรวงสาธารณสุข (แบบ ผส 5) สร้างเครื่องมือแบบบันทึกเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้สูงอายุ แบบบันทึกสุขภาพผู้สูงอายุ ซึ่งใช้บันทึกผลการตรวจสุขภาพทั่วไป สุขภาพดีได้ 2 คะแนน สุขภาพไม่ดีได้ 1 คะแนน และแบบบันทึกเกี่ยวกับพฤติกรรมการรักษาสุขภาพ ซึ่งใช้บันทึกผลการพึ่งพาตนเอง การใช้สถานบริการในการรักษาสุขภาพ เมื่อทำถูกต้องเหมาะสมได้ 2 คะแนน และไม่ถูกต้องเหมาะสมได้ 1 คะแนน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ คำนวณหาค่าความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที ค่าเอฟ และค่าทดสอบหาค่าด้วยวิธีการของเซฟเฟ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้สูงอายุส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อยู่กับคู่สมรส มีการศึกษาต่ำกว่า ป.4 และมีรายได้ต่ำกว่า 2,250 บาท ภูมิลำเนาเดิมด้านสุขภาพของผู้สูงอายุเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ระบบหายใจและความแข็งแรงของปอด ความหนาของไข่มสันหน้าท้อง โรคประจำตัว และการมองเห็น ส่วนปัญหาพฤติกรรมการรักษาสุขภาพ ได้แก่ การรับประทานอาหารไม่ถูกหลัก

โภชนาการ ขาดการออกกำลังกายที่ถูกต้อง และการรักษาอาการเจ็บป่วยเล็ก ๆ น้อย ๆ ไม่เหมาะสม

2. ภาวะสุขภาพและพฤติกรรมการรักษาสุขภาพของผู้สูงอายุ ก่อนกับหลังการรับบริการด้านสุขภาพไม่แตกต่างกัน

3. ภาวะสุขภาพของผู้สูงอายุเพศชาย จำนวนสมาชิกในครอบครัว 5-7 คน และรายได้สูงกว่า 4,500 บาท หลังดีกว่าก่อนการรับบริการด้านสุขภาพ แต่พฤติกรรมรักษาสุขภาพของผู้สูงอายุ ก่อนกับหลังการรับบริการด้านสุขภาพไม่แตกต่างกัน

4. ภาวะสุขภาพของผู้สูงอายุกลุ่มทดลอง (ได้รับบริการด้านสุขภาพ) ดีกว่ากลุ่มควบคุม (ไม่ได้รับบริการด้านสุขภาพ)

5. ภาวะสุขภาพของผู้สูงอายุ เพศชาย อายุ 60-64 ปี สถานภาพการสมรส หย่า แยกกันอยู่ จำนวนสมาชิกในครอบครัว 5-7 คน การศึกษาต่ำกว่า ป.4 รายได้ต่ำกว่า 2,250 บาท และอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม กลุ่มทดลอง (ได้รับบริการด้านสุขภาพ) ดีกว่ากลุ่มควบคุม (ไม่ได้รับบริการด้านสุขภาพ) และพฤติกรรมรักษาสุขภาพของผู้สูงอายุ 60-64 ปี และจบ ป.4 กลุ่มทดลอง (ได้รับบริการด้านสุขภาพ) ดีกว่ากลุ่มควบคุม (ไม่ได้รับบริการด้านสุขภาพ)

6. ภาวะสุขภาพของผู้สูงอายุกลุ่มทดลอง (ได้รับบริการด้านสุขภาพ) แตกต่างกันด้านอายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพ เมื่อจับคู่พิจารณาความแตกต่าง ไม่มีคู่ใดที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และพฤติกรรมรักษาสุขภาพของผู้สูงอายุกลุ่มทดลอง (ได้รับการบริการด้านสุขภาพ) แตกต่างกันด้านอายุและจำนวนสมาชิกในครอบครัว เมื่อจับคู่พิจารณาความแตกต่าง พบว่า มีเพียงด้านอายุ ในช่วงอายุ 60-64 ปี กับช่วงอายุ 70 ปีขึ้นไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

Thesis Title : Effects of Health Services on Health Status and
Health Behavior : A Case Study of the Elderly in
Tambon Thungwa, Changwat Satun.

Author : Mr. Pranitan Pantong

Major Program : Community Development Education.

Academic Year : 1993

ABSTRACT

This research was conducted in order to study the effects of health services on the health and behavior of senior citizens in Tambon Thungwa, Changwat Satun, relative to their personal and social identifiers in terms of sex, marital status, number of family members, education, income, and occupation. The sample population was composed of two equal groups of elderly citizens, with 30 people in each group. The sample population was assigned into an experimental group (those receiving health services) and a control group (those not receiving health services). Data was collected from (i) profiles of the elderly patients' health history records : individuals with good health were given 2 - point scores and those with bad health were given 1 - point scores ; and (ii) health behavior records concerning the patients self - reliance and use of health clinics : ones with proper behavior were given 2 - point scores and those with improper behavior were given 1 - point scores. Data obtained was then analyzed by the SPSS/PC⁺ computer program using percentage, arithmetic mean, standard

deviation, t-test, F-test, and Scheffe's Method for ad - hoc multivariate analysis.

The findings of the research were as follows :

1. The majority of the sample population was composed of men cohabitating with their spouses, who had not attained a Prathom IV education or above and earned a monthly income below 2,250 baht. It was found that their health-related problems in order of descending frequency were : problems related to the respiratory system and lungs, excessive fat on the abdomen, should be defined personal problems, and poor vision. The problems related to health sickness behavior, in order of descending frequency, were : poor eating habits and unbalance diets, lack of proper physical exercise, and improper treatment of minor sicknesses.
2. The health and behavior of the elderly before and after receiving health services were not different.
3. The health of elderly men with a 5 - 7 member family and a monthly income over 4,500 baht after was better than before receiving health services ; however, their health behavior before and after receiving health services was not different.
4. The health of the elderly in the experimental group (those receiving health services) was better than that of those in the control group (those not receiving health services).
5. The health of the elderly men in the experimental group between the ages of 60 - 64 years, marital status being widowed,

divorced, or separated, with 5 - 7 member families education below Prathom IV, monthly incomes less than 2,250 baht, and non-agricultural occupations, was better than that of those in the control group (those not receiving health services). Moreover the health behavior of the elderly in the experimental group (those receiving health services) between the ages of 60 - 64 years and having education of Prathom IV was better than that of those in the control group (those not receiving health services).

6. The health of the elderly in the experimental group (those receiving health services) of different ages, marital status, educational attainments, incomes, and occupations, was not significantly different. (The health behavior of the elderly in the experimental group (those receiving health services) was different in age and number of family members). In the experimental group, there was a significant difference in the health behavior of the elderly between the ages of 60 - 64 years and those of 70 years and over at a .05 level.